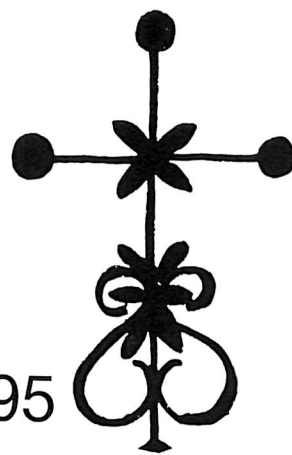

TARVAS

KOTISEUTULEHTI

N:o 1, 1995

Toimittanut Kalervo Mäkinen

Julkaisijat Tarvasjoen kunta ja seurakunta

Tarvasjoen palvelukeskus valmistumassa

Palvelukeskuksen pääurakoitsija Esa Nummela ja kunnan-sihtööri Seppo Allen neuvottelevat talon aulassa.

Valmistumassa oleva palvelukeskus julkisivultaan.

Ruokasalin katto saamassa Esko Luukkoselta lopullista väriä.

Jo 11 vuotta on Tarvasjoella suunniteltu vanhustenhuollon palvelujen ja kunnan sosiaalialan kehittämistä. Usean suunnittelutoimikunnan työn ja kunnan päätösten tuloksena on palvelukeskus valmistumassa pitäjämme keskustaan lokakuun alkuun mennessä. Kunnanvaltuuston viimeisimmässä kokouksessa on hyväksytty suunnitellut palvelukeskuksen toiminnan laajuudesta ja henkilöstön määrästä. Sen puitteissa kunnan eri lautakunnat päättävät vielä rakentamisen loppuun saattamisesta, kalusteista, henkilövalinnoista ja toiminnan käynnistämisestä.

On ymmärrettävää, että kunnan päättäjät ja erityisesti sosiaali- ja terveyshuollon henkilöstö on suurien ja vaativien haasteiden edessä. Muuta-

massa kuukaudessa olisi luotava palvelukeskuksesta ja sosiaalitoimessa työtä tekevästä toimiva kokonaisuus, joka mahdollisimman tehokkaasti tukisi avohuoltoa ja loisi vanhuksille ja muille apua tarvitseville turvallista ja elämisen arvoista elämää. Pää tavoite on, että vanhus palvelujen tukemana mahdollisimman pitkään, ehkä kuolemaansa asti, pystyisi elämään omassa kodissaan hyvää vanhuuttaan. Jos sairaus ja fyysisen tai psyykkisen kunnan luhistuminen ei enää anna kodissa elämiselle edellytyksiä on sairaala tai hoiva-asuminen toinen vaihtoehto.

Tarvasjoella on tähänkin asti ollut tehokas vanhusten avohuolto. Asunto-olot ovat viime vuosina merkittävästi parantuneet ja vanhukset ovat aikaisempaa laajemmin käyttäneet

kotona asumista tukevia palveluja. Myös laitoshuoltoa tarvitsevien hoitoajat ovat lyhentyneet. Samalla kuitenkin ihmisten elinikä on koko ajan kasvanut ja se on nostanut vanhusten määrää. Tällöin erityisesti muistihäiriöisten dementiaipotilaiden tuetun asumisen tarve on lisääntynyt. Niinpä juuri tällä hetkellä tuetun asumisen tarve on huomattavasti suurempi, kuin edellisinä vuosina. Palveluasuntovalinnat tekevä SAS-ryhmä löytäneekin kuitenkin aikanaan jokaiselle sopivan ja oikean asumismuodon ja hoitomallin. Vanhustenhuollon keskittyminen omaan pitäjään antaa nyt omalle paljon suuremmat mahdollisuudet olla hoitotyötä tukemassa. Oma huone lisää asukkaalle yksityisyyttä. Kunnan, seurakunnan ja yri-

tysten palvelut ovat lähellä. Kotona asumisen turvallisuus ja laatu paranevat. Me kaikki kuntalaiset voimme osaltamme olla tukemassa ja auttamassa vanhus- ja vammaishuollon työntekijöitä, sillä lähimmäispalvelussa on aina vapaaehtoisuustyöntekijöistä puutetta.

Tarvasjoen vs. sosiaalisihtööri Ritva Sipari, joka jo aikoinaan oli luomassa seurakuntatalon ateriapalveluja ja vanhustentalojen asuttamista, sekä nyt on tiiviisti ollut mukana palvelukeskuksen suunnittelussa, kertoo meille mitä palvelukeskus tulee tarjoamaan tarvasjokilaisille ja mitä hän itse siltä henkilökohtaisesti odottaa.

Palvelukeskus – iloisia tapaamisia ja helpostusta jokapäiväiseen elämään

Palvelukeskus suunniteltiin nimensä mukaisesti palvelemaan ja tukemaan lähinnä ikäihmisiä, jotta he selviytyisivät omissa kodeissaan mahdollisimman pitkään, aina elämänsä loppupuolelle. Tätä tarkoitusta varten palvelukeskus siis tuottaa erilaisia **tukipalveluja**, joista tosin osa on jo kuntalaisille tuttuja ja jotka vain siirtyvät näihin uusiin asianmukaisiin tiloihin, uuteen palvelukeskusrakennukseen.

Ateriapalvelu jatkuu totuttuun tapaan; ateriat toimitetaan palvelukeskuksen keittiöltä kotiin niille vanhuk-sille ja vammaisille, jotka eivät pääse palvelukeskukseen aterioimaan. Työpaikkaruokailijoille ja muillekin nälän yllättämille palvelukeskus tarjoaa kohtuuhintaista lounasruokaa joka päivä maanantaista perjantaihin.

Palvelukeskuksen keittiöstä kuljetetaan ruoka myös koululaisille ja Postilinnan lapsille.

Mainittakoon, että ateriapalvelutoiminta toteutettiin Tarvasjoella ensimmäisten kuntien joukossa koko maa-

kunnassa. Ilman seurakunnan ja yrittäjien myötävaikutusta tämä ei olisi ollut mahdollista.

Eräs tärkeimmistä tukimuodoista on **päivätoiminta**, joka siirtyy Hollittuvasta palvelukeskukseen. Päivätoiminta on kehitelty ensisijaisesti kotioissa selviytymistä varten ja on tarkoitettu kaikille, jotka päivisin kaipaavat seuraa, virkistystä tai jotka muuten tarvitsevat hoivaa.

Palvelukeskuksessa on mahdollista askarrella, tehdä käsitöitä, lukea tai vaikkapa laulaa. Maksua peritään vain palvelukeskuskyydeiltä ja aterioista.

YSTÄVÄT, teitä kaivataan vapaaehtoistyöhön auttamaan lähimmäisiämme; ulkoiluttamaan, lukemaan, pitämään seuraa tai vaikkapa vain olemaan läsnä.

Pyykki- ja kylvetyspalvelutoiminta siirtyy osin palvelukeskukseen ja monille vanhuksille tuttu juttu on myös **turvapuhelin**. Turvapuhelujen vastaanottopiste siirtyy Härkätien ter-

veyskeskuksesta omaan palvelukeskukseen.

Kodinhoitajien tukikohta siirtyy nykyään palvelukeskukseen, kodinhoitoapua ja voimavarojen mukaan myös **siivousapua** annetaan entiseen tapaan.

Asumispalvelut on tarkoitettu niille vanhuksille ja vammaisille, jotka eivät tehostetunkaan kotiavun turvin selviydy ikänsä kodeissaan. Palvelukeskuksen yhteyteen tulee kolmetoista palveluasuntoa, joihin terveys- ja sosiaalipuolen väki yhteistyönä valitsee asukkaat.

Tällaisia asukkaita ovat ennen kaikkea ne, jotka tarvitsevat huolenpitoa ympäri vuorokauden. Osa nykyisistä laitosaasukkaista tulee siirtymään tukiasuntokoteihin.

Omaiset ja ystävät ovat avainasemassa siirtymisen onnistumisessa näihin uusiin **vuokra-asuntoihin**. Asukkaat nimittäin sisustavat huoneensa itse; tuovat huonekalunsa ja verhon-sa, hankkivat liinavaatteensa ja astioi-

takin, jos katsovat tarvitsevänsä. Ainoastaan sängyt ovat "talon puolesta".

Toki talon henkilökunta on valmis avustamaan näissä asioissa.

Toivomme myös, että asukkaat ja heidän omaisensa kertoisivat mihin he ovat tottuneet ja mistä he pitävät. Henkilökunnalle tiedot ovat luottamuksellisia, mutta erittäin tärkeitä tavoitteen eli hyvän päivän luomiseksi niin asukkaille kuin kaikille siellä työskenteleville.

Mikäli allekirjoittanut on joskus talon asukkaita, hänen toiveensa olisi, että hänelle soitettaisiin Tapani Kansaa tai Bruce Springsteenä!

Hyvät tarvasjokilaiset ja miksei naapurikuntalaisetkin, yksityiset ja yhteisöt, palvelukeskuksessa on paljon seinätilaa kudonnaisille yms. Ja kukat ovat ihania! Tässä koino toivomus lahjoituksiksi.

Ritva Sipari

Ojalan mökki ja sen asukkaat

Tuossahan se mökki nököttää maastoon piiloutuneena. Sitä aivan kuin vanhuus hävettäisi ja se miettisi: kestäkö enää kauvan tätä menoa. Ympäröivä luonto on ottanut sen syleilyynsä. Nuoret puut ja pensaat kurtkottavat oksiaan ikkunalaudalle ja kurkkiessaan sisälle aivan kuin kysyvät. "Kuinkas voit." Monta tuulta ja tuiskua olet saanut kestää aikojen saatossa. Monta muodon muutosta olet kokenut, eikä kumpuranurkkasi ole aina olleet noin kallellaan. Myös tuo tienpenkka, jossa jo olet pitkälti yli sata vuotta levännyt, on kovalla koetuksella. Nykyajan ihmiset ne leventelevät teitään. Pian tie tekee jo liian läheistä tuttavuutta. Antanette anteeksi, jos kurvissa vähän rajoitan näkyvyyttä, kun vauhdilla kiidätte ohitseni.

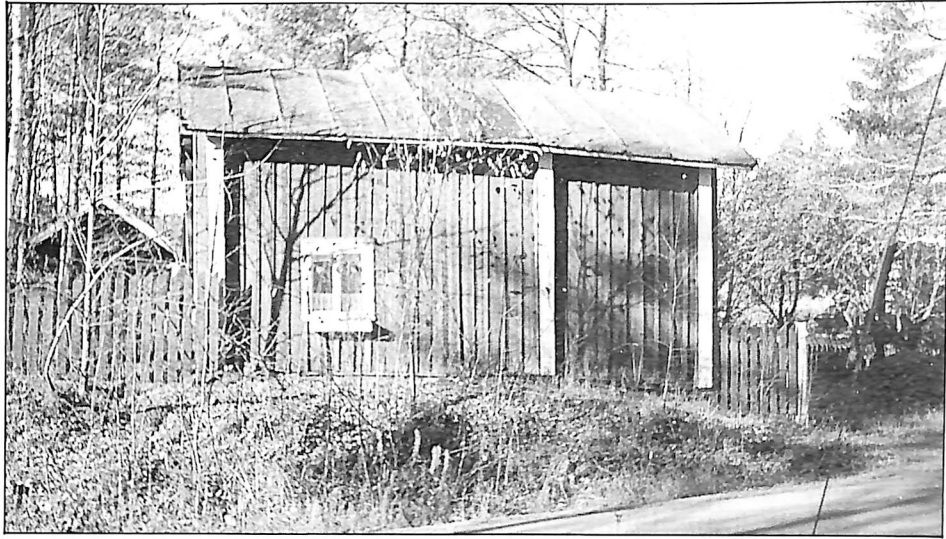
Aionpa kertoa vähäistä muistitietoa Ojalan Miinan mökistä. Siinäpä se Hungerlan kylässä, Liedonperän tien varressa, sinnittelee aikaa vastaan. Aikoinaan, kun tie viime vuosisadan puolivälissä on siirretty Savijoen varrelta nykyiseen paikkaan, on tien toiselle puolelle jäänyt kantatila pieni kaistale maata. Niin pieni, 15 aaria, ettei sitä erotettu edes vuokrasopimuksella torpanmaaksi. Vuonna 1890 oli säädetty asetuksella, että kaikista torpista piti olla kantatilan kanssa kirjallinen sopimus. Muistan kyllä, että tästä Ojalan mökistä tehtiin suullisella sopimuksella kaksi taksvärkki-päivää vuodessa.

Tähän hiekkanuomelle ja kylämaisemaan on siis eräs nuoripari Miina ja Juho Ojala saaneet luvan tupansa rakentaa ja kodin perustaa. Hirret mökkiin saatiin purkamalla Miinan syntymäkodin mökki Satopään kylästä. Se lienee alkuun ollut vaikkapa ruotosotamiehen vaatimaton asumus. Vaatimaton oli alkuunlähtö uudellakin tontilla. Ei ollut vaurautta pariskunnalla. Aluksi saatiin pystyyn vain tupa neljällä seinällä. Siitä ovi aukesi suoraan ulkoilmaan. Muistan kerrotun, että eteisen virkaan aluksi hoiti seinään nojaavat riut, joista roikkui matto vähän talven tuiskuilta ja pakkasilta suojaten. Myöhemmin siihen on tehty oikein hirrestä porstua. Katto on melkovarmaan ollut alunperin tuohesta. Ovesta tupaan tultaessa on heti vasemmalla tilaan nähden suuri muuri, joka jakoi tupaan lämmintä ja jossa voi leipääkin paistaa. Muistan sen kuitenkin huonosti lämmittäneen, eikä yksi savupelti pystynyt lämpöä sisällä pitämään.

Jääköön nyt tuvan esittely, sillä tarkoitukseni oli muistella jo kauvan siten eläneitä mökin asukkaita Miinaa ja Jannea. Maria Vilhelmiina Matintytär alkoi maallisen vaelluksensa jo 14 päivä tammikuuta 1844. Kolme vuotta Liedonperän tien varrelta kuului silloin vielä Prunkkalan kappeliin ja näinollen Liedon emäseurakuntaan. Prunkkalan kirkonkirjaan myös seurakunnan uusi jäsen Maria Vilhelmiina sitten kasteen jälkeen kirjattiin. Hänen kotikirkkokseen tuli nykyinen Auran kirkko. Teyhteys sinne oli täältä aika keho. Sen voi vieläkin todeta, kun lähtee tallustelemaan vanhaa kirkkotien tiepohjaa läpi metsien ja korkeiden kallioiden. Yli Auranjoenkin oli päästävä, vaikka siltaa ei ollutkaan. Jännittävä oli kirkkomatka sen ajan kirkkoväellä, jota vielä lisäsi pelko susien hyökkäyksestä metsätaipaleella. Kerrotaankin aina matkaan lähdetyn suuremmalla joukolla ja miehillä oli sepäät mukana. Prunkkalan hautuumaalle on haudattu näiden kylien esi-isät ja -äidit aina vuoteen 1913 asti, jolloin kylät liitettiin Tarvasjoen kuntaan ja juuri perustettuun seurakuntaan.

Maria Vilhelmiina pysyi uskollisena omalle paikkakunnalleen asuen täällä koko ikänsä. Parhaiten hänet tunnettiin Ojalan Miinana, jota nimeä minä-

kin käytän jatkaessani Miinan ja hänen miehensä elämäntaipaleen muistelemista. Omakin nuoruuteni kului heidän lähinaapurinaan. Muistelen Miinan olleen lyhyen, ruskeasilmäisen, ristiverisen, pitkissä hameissa reippaasti astelevan ja varmakäyttöisen "matamin". Omana aikanaan hän oli persoona, joka oli toiminnallaan luonut paikkansa kyläkunnan yhteisössä ja sen elämänmenossa. Hänellä oli voimakas omanarvon tunto ja uskon hänen olleen erittäin vahvan henkisesti voimavaroiltaan. "Kyllä mä vaa niinpä noita olen", hän itse joskus kehaisikin, kun emännät palkkana palveluksista kilvan kantoivat hänelle lämpimäisiä.

Ojalan mökki Liedonperäntien varrelta.

Tuossahan se mökki nököttää...

Miinan nuoruudenpäivistä ei minulla paljon ole kerrottavaa, kun ei toisten kertomia tullut kuunneltua silloin kun olisi pitänyt. Ainakin terveydessä oli ollut vaikeuksia, sillä muistan äitini kertoneen, että Miina itse uskoi hänelle kasvaneen uudet keuhkot, kun hän parani keuhkotaudista. Vanhuusvuosina hänellä olikin oikein hyvä kunto ja terveys. Ehkä hän nuorempana joutui käymään taloissa palveluksessa, mutta kätevästi hän koetti elättää itsensä ompelemalla kyläläisille paitaa ja pluusia. Myöhemmin hän ryhtyi tikkaamaan tärkkejä ja varmaan Miinan tekemiä peittoja on meidän ja monen muunkin ullakolla. Hänellä oli myös jo aika varhain hankittuna ompelukone, käsin veivattava sellainen.

Avioliiton solmiessaan Miina oli jo 47-vuotias. Hänen puolisonsa Johan Henrik oli Killalan Heikkilän poikia. Hän oli syntynyt 39. 9. 1852 ja oli puolisoaan kahdeksan vuotta nuorempi. Jannen sukulaiset olivat liittoon vastaan moittien Miinaa. Miina kuitenkin vastasi epäilijöille, että "kyllä hän sen linnun kynii, jonka Janne ampuu". Miinalla, nähkääs, oli ollut rakauksia kosolti ennen Janneakin ja niiden seurauksena peräti kolme lasta. He olivat syntyneet vuosina 1865, 1874 ja 1884. Kaksi vanhempaa olivat poikia ja nuorin, Aino Emilia tyttö. Pojat kuolivat jo paljon ennen kuin Miina, mutta muistan sentään minäkin nähneeni vanhimman pojan, joka oli mustapartainen pieni mies ja vanhakin jo silloin.

Turussa asuvaan Aino-tyttärensä Miinalla oli lämmin suhde. Erityisen usein hän kävi tytärtään katsomassa, kun linja-autoliikenne 1920-luvulla alkoi. Muutkin Miinan sukulaiset elivät ja tekivät työtään Turussa, joihin hän matkoillaan myös piti yhteyksiä. Aino-tytär olikin aivan äitinsä näköinen, ruskeasilmäinen, lyhyt ja tukevavartaloinen naisihminen. Varsinkin vanhemmalla iällä hän elätti itsensä hierojana toimien ainakin kesät Toivonlinnan parantolassa Piikkiössä. Adventtikirkon toiminnassa Aino oli innokkaasti mukana Turussa ja järjesti usein hartaushetkiä Ojalankin tuvasa. Naapureita käytiin näihin tilaisuuksiin mukaan kutsumassa.

Nytpä tulenkin aikaan jolloin mi-

nulla jo on omakohtaisia kokemuksia naapurin asujista. Sekä Miina, että Janne olivat lapsia kohtaan erittäin huomaavaisia ja sydämellisiä. Jo varhain Miina oli minulle vähän salaperäinen persoona, joka hallitsi tietoa oudoista asioista. Hän oli tunnettu taitavana lapsenpäästäjänä ja siihen liittyi minunkin ensimmäinen muistoni. Aloin aikanaan nimittäin ihmetellä, mistä se Miina niitä lapsia oikein hakee, kun aina vain sanottiin, että Miina niitä tuo. Muistan minulle tarjotun tarinaa, että santakuopan lähteestä hän niitä löytää. Uteliaisuus heräsi lapsessa ja oli mentävä lähteelle katsomaan oliko siellä mitään. Jäin yhä asiaa epäilemään, kun pohjalla näkyi vain muutama kuollut sammakko jalat levällään. Pian saivat vanhemmat keksiä uusia selityksiä vanhalle asialle.

Noitakeinot Miina osasi ainakin, siitä minulla oli omakohtaisia kokemuksia. Pieniä kipuja ei juuri lapsena kannattanut valittaa, sillä aina sanottiin: "Mene Ojalan mammalle valittamaan, hän kyllä parantaa." Ja kyllä häneltä apu löytyi. Jos esim. ranne oli nyrjähtänyt, siihen hän kietoi pari kerrosta villalankaa ympärille, kääntyi pois päin kumartuen pöytänsä yli ja supisi loitsujaan. Kääntyi taas käteen päin ja teki lankoihin solmuja. Kun vain maltoi jonkin aikaa langat ranneessa pitää, niin terveeksi tuli. Samoin kävi, jos oli jotain pientä vikaa, joko näppylöitä tai savipuoilta. Niitä, kun Miinan pitkät vikkelät sormet keveästi painelivat ja hieroivat, kivut lieveni. Välillä aivan kuin ohimennen hän livautti sormiaan kielen päällä ja kostea sively jatkui.

Raottaisin näkymää Ojalan tupaan vielä vuosien taakse sellaisena, kuin sen lapsuudesta muistan. Selvästi tulee vieläkin mieleen kalusteet, asiat, elämän ilmapiiri ja tavat. Jo ovesta sisään astuessa tuli vastaan outo haju. Ajan tavan mukaan tuvan lattian alla oli perunakellari. Siksi sieltä nousi maatonut haju yhtyneenä pilaantuneiden perunoiden hajuun. Asiaan kuului myös sen ajan tavan mukaan voimakas naftaliinin tuoksu, jolla suojeltiin pyhävaatteita ja piparkakkuja.

Seinät oli tapiseerattu sanomalehdillä ja ikkunoissa oli verhot eli kartii-

nit. Ne ehkä saivat aikaan sen, että kahdella pienellä ikkunalla valaistussa tuvassa oli päivälläkin hämärän tuntu. Ovesta sisälle mentäessä oli oikealla ikkunattomalla seinällä kaksi sivusta aukeavaa sänkyä eli sohvaa. Näin vieraskin voi yöpyä ja usein sukulaisia riittikin yövieraksi asti. Sänkyjen väliin jäi vielä tilaa tuolillekin, jossa vieras voi pitkäänkin istua. Peräseinällä oli ikkunan alla pieni pöytä. Sille Miina kohti puolin vieraan tultua kiikutti kahvikupposet. Sydämeistään erittäin vieraanvaraisena hän aina tarjosi vieraalleen kahvit ikään ja sukupuoleen katsomatta. Asiaan kuului, että kuivaa kahvileipää "korppua" löytyi ja se laitettiin valmiiksi kupin viereen "tassille". Useasti oli myös piparkakkua ja sokeria pieniksi paloiksi pilkotuna. Kaikille vain ei Miinan kahvi tahtonut maistua. Ehkä siinä oli liikaa sikuria ajan tavan mukaan tai suolaa, jota Miina vanhemmiten aina vain lisäsi.

Län myötä Miinan kahvikuppien tiskauskin muuttui suurpiirteisemmäksi. Siinä voi olla sekin, että vesikin oli kannettava ämpärillä suhteellisen kaukaa. Muistan kuinka jo kylään mennessä piti etsiä syitä, miksi kahvi ei tänään maistuisi. Miina osasi muokautua tällaisiinkin tilanteisiin. Hän alkoi tuottaa kaupasta tuon ajan suosikki juotavaa, portteria, josta ei krantuinkaan voinut kieltäytyä. Haluan vielä korostaa sitä, että Ojalan väki oli erittäin ahkerassa vuorovaihtuudessa naapurien ja kauempana asuvien ystävien kanssa. Tästä oli oma hyötynsäkin. "Kyläkkä" tuli vieraiden myötä ja tuoreita uutisia, joista Miina oli kovasti kiinnostunut. Taitavana ja kokeneena sanankäyttäjänä hän osasi käsitellä saamiaan "luottamuksellisia" uutisia aina keskustelijan mukaan, ja niin että eivät suhteet joutuneet kovalle koetukselle.

Edellä olevasta on kai selvinnyt, että Janne joutui jäämään temperamenttisen Miinan rinnalla vähän takalalle. Vaikka he olivat avioituneet jo ikäihmisinä, ehtivät he vielä elämään yhteistään elämää yli 40 vuotta. Janne kuoli marraskuussa 1932 täytettyään kuukautta aikaisemmin 80 vuotta, äkillisesti omassa puuvajassaan, jossa hän oli puita pienimässä. Miina hälyytti isäni ja Sulajärven Toivon apuun. Miehet kantoivat Jannen tupaan, mutta mitään ei ollut tehtävissä. Näin Miina jäi yksin tupaansa elämään. Muistan Jannen lyhyeksi ja pieneksi mieheksi, jonka elämä oli varmaan raskaan työn täyttämää. Päivätoita taloissa tekemällä hän hankki vaatimattoman elantonsa. Talvella hän teki metsätöitä ja kesäaikaan hän vielä vanhanakin oli pienessä avussa, mm. aivan viimeiseen kesään asti teki elopellolla kykkäitä. Naputtelemisen hakotarhassa oli tuolloin vielä tapana ja vanhojen taatojen mielihommaa. Omat polttopuut hän keräsi talollisten metsien hakkuujätteistä. Viljelykseen kellosta maata oli tontilla sen verran, että talviset perunat sai siltä kuoppaan.

Meille sivullisille Jannen suhde puolisoonsa oli joskus huvittava. Toisinaan he sanailivat niin, että kipunat

Kuusikymmenvuotias Tarvasjoen VPK

Tarvasjoen VPK
juhlakuussa 25. 5. 1995.

Tarvasjoen VPK:n 60-vuotisjuhlaa vietettiin helatorstaina. Lipun nostola alkanutta juhlaa jatkettiin juhlaumalanpalveluksella kirkossa ja sen jälkeen pääjuhlaa seurakuntatalolla.

Oman palokunnan perustaminen

Palokuntia oli maaseudulle perustettu jo viime vuosisadalla. Ympäristökuntiin vapaaehtoiset palokunnat perustettiin vasta 1930-luvulla. Tarvasjoella palokunta perustettiin 12. 5. 1935. Silloisen perustavan kokouksen puheenjohtajana oli Kalle Ihmäki ja sihteeri Ferd Laine.

Huomaamatonta ja näkyvää toimintaa

Palokunta tavallisesti huomataan vasta kun tulipalo on syttynyt tai muuten on ihmiset ja omaisuus vaarassa, silloin paikalle kutsutaan palokunta. Suurimman osan palokunnan hälytyksistä on liikenneonnettomuuksia ja erilaiset palot. Kalusto oli aluksi VPK:lla moottoriruisku, joka nostettiin Lentosen lavalle, kun lähdettiin paloa sammuttamaan. Palokunnan kalustoa on vuosien varrella kartutet-

tu mm. vuonna 1988 jolloin VPK sai kipeästi kaipaamansa miehistöajoneuvon. Säiliöauto kuntaan saatiin vuonna 1991 ja sammutusauto on mallia 1975. VPK:n iskuryhmään kuuluu parisenkymmentä miestä. Kesäkuukausina järjestetään viikonloppupäivystys vapaamuotoisena varallaolona.

Palokunta juhlii perinteisesti helatorstaina

Seurakuntatalon pihalla suoritettussa lipun nostossa lippulaulun soitti Marttilan Puhallinorkesteri. Juhlaumalanpalveluksessa saarnannut rovasti Jouko Kyyrö oli valinnut aiheen läheltä palokuntatyötä, sillä hän käsitteli aiheessaan osoitejärjestelmän merkitystä.

Seurakuntatalolla juhlavieraat tervetulleiksi toivotti VPK:n hallituksen puheenjohtaja Tuomo Saari, joka puheessaan käsitteli palokunnan historiaa edellisestä vuosijuhlasta.

Apulaispelastustarkastaja Arto Virtalahti juhlapuheessaan totesi yhteiskuntamme perustusten nojautuvan vakaisiin arvoihin, vaikka elämeikin jatkuvan muutosten virrassa. Muutoksia tapahtuu niin yleisessä turvallisuuspolitiikassa kuin pelastushallin-

nossakin, siitä huolimatta yhteiskunnan perusyksiköt säilyvät entisellään. Siitä, miten yhteisö turvaa yksilöiden tarpeita, kertovat omalta osaltaan kuntien keskustaajaman kuuluvat rakennukset: kunnanvirasto, kirkko ja paloasema.

Virtalahti muistutti, ettei turvallisuutta voi taata ilman etukäteisjärjestelyjä. Niihin kuuluu mm. palokunnan perustaminen ja ylläpito. Varautuminen maksaa, mutta kunnan kokonaisuudesta pelastushallinnon menot on kuitenkin häviävän pieni. Yhteiskunnan tulee huolehtia jäsentensä syvimmistä perustarpeista, vaikka resurssit eivät enää muihin tarpeisiin riittäisikään. Ihmisille, joilla on halu auttaa hädässä olevia, vieläpä vapaaehtoisuuden pohjalla, tulee antaa siihen mahdollisuus, Virtalahti vaatii.

VPK tulee halvaksi

Virtalahti korosti puheessaan vapaaehtoisen palokunnan merkitystä. Tarvasjoen kunnassa, Turun ja Porin läänissä, eikä edes koko Suomessa voida kuvitella tilannetta, jossa ei olisi vapaaehtoista palokuntatoimintaa. Jos edellä kerrottu pelastustoiminnan valmius pyrittäisiin synnyttämään yksi-

nomaan vakinaisilla palokunnilla, olisi seurauksena alta aikayksikön Tarvasjoen kunnan konkurssi, lääninhallinnon lakkauttaminen ja Suomen Valtion perikato.

Mitaleja

Turun ja Porin Läänin Pelastusliiton puheenjohtaja, palopäällikkö Juhani Simola Salosta, sekä Tarvasjoen VPK:n palopäällikkö Pertti Tenhunen ja Tarvasjoen VPK:n hallituksen puheenjohtaja Tuomo Saari jakoivat ansiomerkkejä ja -mitaleja palokuntatyössä ansioituneille.

Suomen Pelastusalan Keskusjärjestön ansioristin saivat: Pekka Saarnivaara, Tuomo Saari ja Jorma Virtanen.

Palopäällystöliiton ansiomitali luovutettiin Reino Reinille, Hannu Sepälle ja Jorma Reinille.

Turun ja Porin Läänin Pelastusliiton ansiomitalin saivat: Pertti Tenhunen, Martti Räsänen, Mikko Laakso ja Veikko Hämäläinen.

VPK luovutti viirin Tarvasjoen kunnalle ja Seurakunnalle, sekä Tarvasjoen Osuuspankille.

Päivi ja Kristiina.

Tämän vuoden ylioppilasaineen korvaa Päivi Rauhalan puhe äidilleen Kristiinalle. He valmistuivat terveydenhoitajiksi viime vuoden lopulla yhtäaikaan samalta luokalta. Päivi kertoo valmistumistajuhlia miettiessään ajatelleensa: "Koska olen köyhä, eikä minulla ole varaa ostaa äidille lahjaa, pidänpä hänelle puheen..."

Äidille!

Takana on 4 1/2 vuotta opiskelua terveydenhoitajaksi, joista 3 1/2 vuotta sain opiskella yhdessä Äitini kanssa. Ajatuksena yhä edelleen uskomaton, eihän se ole edes teoriassa mahdollista! Minä ja äitikö samalla luokalla?!

Äidille oli varmasti vaikeampaa astua 12 työvuoden jälkeen "meidän nuorten maailmaan", kuin minun oli tottua ajatukseseen, että äitini olisi luokkatoverini.

Henkilökohtaisesti en olisi voinut olla iloisempi äidin puolesta. Tiesin että meidän Äiti kyllä sopeutuu joukkoon kuin joukkoon sekä tilanteeseen kuin tilanteeseen.

Ympäristön paineista ja ihmetteilyistä huolimatta päällimmäisenä tunteena minulla oli YLPEYS! Voiko olla mahdollista että tuo: fiksu, älykäs, kaunis, nuorekas, mukava, sosiaalinen, rohkea (jne.) tyyppi on todellakin MINUN ÄITINI?!

Silloin aloin ymmärtää että olenhan minäkin hyvä tyyppi – geenithän ovat olleet parasta A-luokkaa!

Osoittautui, että TH 6-ryhmän Äiti

& Tytär olivat todella rautainen TII-MI. Joskus ehkä turhankin äänekkäitä (toisten mielestä...), mutta minkä sille mahtoi kun toinen pursui elämän kokemusta ja -viisautta ja toinen taas optimistista nuoruuden intoa.

Opiskelu 17 naisen kesken ei aina ole helppoa. Toisinaan syntyy kateutta ja joskus taas yksinkertainenkin asia mutkistuu aivan käsittämättömästi. Luokaltani löytyi kuitenkin yksi jonka kanssa "synkkäsi aina" – sama nainen jota käytävillä huusin äidiksi ja joka sai koulun ihmismassan päät kääntymään. Todellakin – voiko parempaa koulukaveria saada kuin jo ennestään PARHAAN YS-TÄVÄNSÄ?!

Tuntuu hieman haikealta että tämä osa elämästäni on nyt takana. Joku-nen vuosi sitten tämä päivä tuntui ikuisuudelta ja nyt se on todellistakin todellisempi.

Iloinen olen, että näistä kouluvuositani tulen vielä ylpeydellä kerto-maan lapsen lapsilleni (tai ainakin veljen lapsenlapsille...).

Olisin mielelläni jatkanut opiskelua vielä Äidin kanssa, mutta niinhän me

teemme, tälläkertaa vain eri suunnilla. Elämässä on joka päivä jotain uutta opittavaa, on turvallista tietää, että voin aina konsultoida Äidin kanssa, oman henkilökohtaisen TERVEYDENHOITAJANI kanssa.

3 1/2 viimeistä vuotta ovat olleet elämäni antoisimmat. Ne ovat olleet huoletonna ja onnellista aikaa. Huomorilla höystettyä yhteiseloä meidän perhekommuunissa on vaikea kuvaila. Voitte vain kuvitella, miten "Kolmen kartanon väki" täällä elelee. Kun yksi tulee niin toinen menee, ja satuttaessa yhtäaika paikalle kaikki neljä sukupolvea, muuttuu meno aivan sanoinkuvaamattomaksi.

Meidän PERHEELTÄ olenkin saanut arvokkaimman mahdollisen evätyksen elämää varten. Turvallinen perusta on vahvin valttikorttini maail-malla.

Näillä resursseilla uskon selviäväni ja niin selviää Äitikin, parempaa terveydenhoitajaa saa hakea, sillä

MEIDÄN ÄITI ON PARAS!

Rakastan Sua,
Päivi

sinkoivat. Eräs sanailun aihe oli Miinan usein toistuvat kaupunkimatkat tai rahamenot yleisesti. Janne tapaa ennustaa, "että vielä se Miina siellä Turussa auton alle jää ja henkensä menettää, kun sinne aina vaan täyty päästä." Tietysti Miina moisesta kir-paantui, tempasi käteensä tiskirätin j-alkoi miestänsä sivallella. Toisinaan Jannen auttanut kuin tassutella ovest-ulos. Oven raosta oli hyvä kuitenkin antaa viimeiset kommentit. Rakkaut-ta tuokin vain oli, sillä kaikki se ke-tää ja kärsii. Arvokkaana ja rakkaan muistona on minulle jäänyt Ojala "taatasta" 2 markan hopearaha vuodelta 1865. Sen taata toi lahjaksi minulle aikaisin aamulla täyttäessäni 10 vuotta.

Kuten jo kerroin Miina oli avioon nennessään 47 vuotias ja yhteisiä lapsia ei ollut. Miinan jälkikasvu lisääntyi kyllä hyvin ja lapsia hän näki ennen kuolemaansa viidessä polvessa. Miinan 90-vuotispäiviä juhlittiin väliin meidän salissa. Elettiin vuotta 934 ja päivänsankari oli kuin elänäsä huipulla, nuorekas ja sanaval-nis. Hänen tyttärensä oli juhlat laittanut ja kovasti syötiin ja juotiin. Lie-lonperän kauppias, Kaunilan Kalle, juhui kauniisti Miinalle kiitellen ja tehuen. "Kuinka pitkältä 90 vuotta untuukaan, hän sanoi, mutta taakse-äin katsoen se on lyhyt aika." Miina nostui juhlasta kovasti ja vaati, että lopuksi vielä tanssitaan. Krammari soitti, mutta tanssista ei oikein tullut

mitään. Miina kuitenkin vakuutti, et-tä vielä sitä tässä salissa tanssitaan, kun hän täyttää 100 vuotta.

Näin Miinan elämä leskenä jatkui, omassa tuvassa asuen ja ympäristöä uteliaana seuraten. Tuvan pienistä ik-kunoista toinen oli tielle päin ja sen ääressä hän aikaansa kulutti käsiinsä nojaten ja ulos katsoen. Tarkka näkö hänellä olikin vanhuuteen saakka. Rahaakin tuli vähän käyttöön, kun Antton Haavisto toi kerran kuussa pientä kunnan tukea. Sitä Miina kovasti odottikin, vaikka hän Jannen eläessä oli väittänyt sitä vain Jannelle tuotavan. Rahaa hän vähän tarvitsi-kin, sillä aika usein Miinan täytyi päästä Turkuun. Aina sotaan asti hän sinne yksin linja-autossa matkustikin.

Aivan kuin yllättäen tultiinkin sota-aikaan, joka toi jokaisen arkeen vai-van ja tuskan osaksi elämää.

Talvisota, sen ankarat pakkaset ja ajan ankeus veivät jo muutoinkin vä-syneen vanhuksen voimat ja kuolema korjasi omansa. Huhtikuun 29 päivä 1941 uskollinen kyläläinen oli tullut tiensä päähän. Sata vuotta oli sitten-kin liian iso tinki, runsas kaksi vuotta jäi auki. Suomalaiset marssivat maa-ottelumarssia sinä keväisenä päivänä, kun kylämme vanhin asukas siunattiin haudan lepoon uuden hautausmaan alimmalle riville, eikä muistomerkkiä enää sieltä löydy.

Niilo Kujanpää

Uudet ystävämme Viron Novasta

Kuten tiedämme Tarvasjoen kunta etä seurakunta ovat solmineet ystävyys-suhteen virolaiseen Novan kuntaan ja seurakuntaan. Viime tammikuussa Novasta vieraili Tarvasjoella neljä edustajaa solmimassa ystävyys-suhteita. Heistä yksi on Silja Silver, joka nykyisin toimii Novan kunnan sosiaali-sihteerinä vaikka hän koulutukseltaan ja aikaisemmalta työkokemukseltaan onkin metsänvartija. Yksi Novan kunnan rikkauksista onkin metsä. Seurakunnallakin on kommunistihallinnosta huolimatta säilynyt n. 40 hehtaaria metsää. Ongelma on miten hyödyntää sitä, kun ei ole sahoja tai kirveitä moottorisahasta puhumattakaan.

Silja Silver on myös tarmokas luterilaisen seurakunnan esimies. Novassa toimii vanhastaan myös baptistiseurakunta. Luterilaisen seurakunnan jäsenmäärä on nykyisin 84. Koko kunnassa asukkaita on 560. Neuvostoliiton aikana ihmiset eivät uskaltaneet kuulua kirkkoon ja tuoda lapsiaan kasteelle. Pienimmillään seurakunnan väkiluku oli vain muutama henki ja kun vain pari mummoa jaksoi enää tulla kirkkoon, ajateltiin koko seurakunnan lakkauttamista. Viron itsenäistyttyä uudelleen seurakuntakin alkoi kasvaa. Oma pappi seurakunnalla ei vielä ole. Naapuriseurakunnan pappi ja diakoni käyvät pitämässä pienessä 1700-luvulla rakennetussa Pyhän Olavin kirkossa jumalanpalvelukset. Seurakunnalla on myös pieni ja vaatimaton seurakuntakoti, jossa mm. pyhäkoulu toimii. Silja Silver on myös pyhäkoulunopettaja. Vielä muutama vuosi sitten hän ei tuntenut seurakuntaa, vaikka olikin lapsena kastettu. Jonkinlainen tietoisuus hänellä kuitenkin oli Jumalasta kommunistisesta kouluopetuksesta huolimatta. Mutta sitten hän kohtasi Jeesuksen henkilökohtaisesti. Hän kertoi Jeesuksen unessa ilmestyneen hänelle. Aamulla herättyään hän oli täysin vakuuttunut ylönousseen Jeesuksen todellisuudesta. Niin Siljasta tuli innokas vapaaehtoinen seurakunnan työntekijä. Kunnan sosiaalityön ohella, josta hän saa pientä palkkaa, Silja Silver on paitsi seurakunnan johtaja, myös kirkon suntio, seurakuntatalon siivooja, pyhäkoulun opettaja jne.

Tarvasjoen vierailu

Tarvasjokeen tutustuminen alkoi **koulunkäynnillä** Euran koulun 6. luokassa. Siellä seurattiin matematiikan opetusta opettaja Esa Rajamäen johdolla. Virolaiset ihmettelivät luokan

Virolaisvieraat päiväkerhossa. Vas. Siwa Silver. Kuva alla: Postilinnan perhepäivähoitoryhmä esiintyy.

monia tietokoneita ja sitä, että opettajien joukossa oli nuoria miehiäkin. Luokan oppilaat saivat myös esittää kysymyksiä vieraille.

Sitten siirryttiin Postilinnan seuraamaan ensin perhepäivähoitoryhmän esitystä ja poikettiin myös seurakunnan päiväkerhossa, jossa niinkään kerholaiset esittivät lastenohjaaja Päivi Marjomaan johdolla pari laulua.

Virolaisia ihastutti se, että Suomessa sekä kunta että kirkko voivat järjestää alle kouluikäisille lastenhoitoa ja kerhoja. Virossa ei siihen ole vielä

ainakaan mahdollisuuksia. Jokainen hoitaa itse lapsensa kouluikänsä asti.

Tarvasjokelaiseen teollisuuteen tutustuttiin Seppälän Tiilessä johtaja Leo Seppälän johdolla. Tiilitehtaalta siirryttiin katsomaan seurakuntataloa, jossa nautittiin kunnan tarjoama lounas ja seurattiin Euran koulun Kultasirkkujen esitystä op. Merja Kuokkasen johdolla. Kirkosta erillään eläminen 50 vuotta näkyi virolaisissa siinäkin, että he olivat vähän hämmentyneitä, kun veisattiin ruokavirttä. Sellainen ei tullut kuuloonkaan entisessä Neuvostoliitossa.

Iltapäivällä sitten vielä katsastettiin kirkko, rakenteilla oleva vanhusten palvelukeskus, Hollitupa, kunnantalo, Tarvasjoen Teräsovi ja Lassi ja Minna Mäkisen karjatila Leppämäki. Teräsovessa johtajat Leena Mustamäki ja Voitto Kämäräinen esittelivät tehdasta ja tarjosivat iltapäiväkahvit.

Virolaiset saivat isäntineen olla myös TarU:n vieraina eräänä iltana urheiluseuran majalla, jossa mm. saunottiin ja seurattiin kunnanjohtaja Stig Nybergin suorittamaa Tarvasjoen kunnan esittelyä.

Heinäkuun ensimmäisen viikon lopulla Tarvasjoelta tehdään vastavierailu Novaan, jolloin pääsemme näkemään, mitä kaikkea siellä tarvitaan ja miten voimme olla avuksi.

Täällä käydessään seurakunnan esimies Silja Silver luetteli **muutamia kiipeimmin tarvittavia**, kuten esim.:

- esirukous novalaisten puolesta
- moottorisaha puiden korjuuseen
- pölynimuri kirkkoa ja seurakuntakotia varten, samoin muita siivousvälineitä kuten harjoja, pesusieniä,
- sähkölämmittimiä, koska talvella kirkko ja seurakuntakoti voidaan pitää lämpimänä vain tilaisuuksien aikana
- käytettyjä puhelimia,
- sähkösilitysrauta kirkon tekstiilien silittämiseen,
- myös käytettyjä vaatteita, kenkiä yms. seurakunnan diakoniatyön kautta jaettavaksi ja myytäväksi, jolloin seurakunta saa rahaa omaa toimintaansa varten.

Virolaiset puolestaan lupaavat meille antaa kodeissaan ystävällisen vastaanoton kodeissaan, kunista ja puhdasta merenrantaluontoa.

6-vuotiaitten ryhmä lauloi Päivi Marjomaan säestyksellä.

Kultasirkut laulavat op. Merja Kuokkasen johdolla.

TARVASTALKOITTEN KIRKKOKONSERTTI
su 2. 7. klo 19.00

HANNA EKOLA

kirkossa
ohjelma 30 mk

kulttuurilautakunta

seurakunta

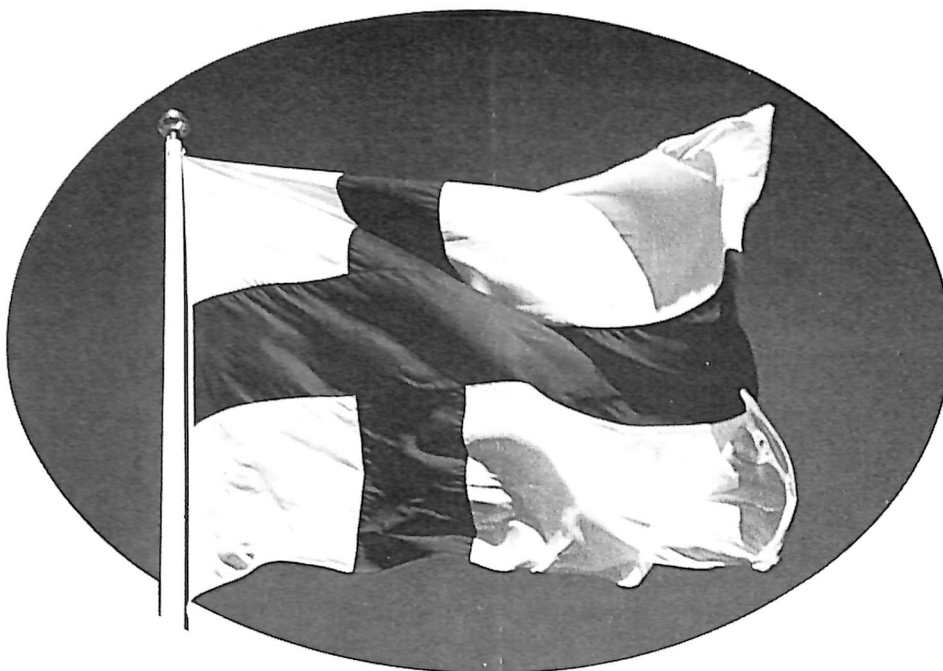
Miksi Suomen lippu ei ole puolitangossa hautajaisissa?

Tarvasjoella ovat monet ihmetelleet, jopa paheksuneet, jo parin vuoden aikana seurakuntatalon liputuskäytäntöä hautajaisissa. Eikö nyt enää surraakaan poismennyt, kun seurakuntatalolla lippu liehuu ylhäällä jo hautajaisväen tullessa haudalta seurakuntatalolle? Näin olemme kuulleet ihmisten kyselevän. Mistä tällainen "uusi" käytäntö on peräisin?

Tämä kyseessä oleva liputuskäytäntö ei ole sinänsä uusi, mutta ei kovin yleinenkään. Joku ehkä muistaa kesän 1987, jolloin seurakuntatalolla vietettiin juhannusaattoiltaa. Se oli sateinen ilta, mutta siitä huolimatta juhlimme keskikesän juhlaa ja Suomen lippua. Siellä piti juhlapuheen tunnettu tarvasjokelainen, etiketin sekä liputuskulttuurin tuntija edesmenyt **Alpo Kotamäki**. Puheessaan hän kertoi Suomen lipun historiasta ja siitä, miten meidän tulisi käyttää lippuamme juhliessamme.

Suruliputuksesta hän lausui:

"Suruliputus aloitetaan kuolemantapauksen tultua tietoon ja se kestää

päivän loppuun. Hautajaispäivän pidetään lippu puolisalossa (1/3 salon mittaa nupista alaspäin) aamusta alkaen ruumiinsiunauksen päättymiseen asti, minkä jälkeen lippu nostetaan ylös loppupäiväksi. Tätä tapaa näkee hyvin harvoin noudatettavan." Näin siis Alpo Kotamäki. Hän perusti tietonsa yleisiin ja virallisiin liputusohjeisiin. Noudattamalla tätä liputuskäytäntöä me myös kunnioitamme Alpo Kotamäen, isänmaan ystävän ja lippukulttuurin tuntijan muistoa.

Kristilliseltä kannalta katsoen tämä käytäntö julistaa myös Kristuksen voittoa kuolemasta. Kun vaeltaja on päässyt matkansa päähän ja hänet on laskettu hautaan, alkaa uusi vaihe, ylösnousemuksen odottaminen. Hautajaistalon lippu on jo silloin korkealla enteilemässä ylösnousemusta ja surun päättymistä. Niin raskas kuin suru hautajaisissa voi olla kristityn ihmisen hautajaisissa saa aina olla surunkin keskellä toivo, ylösnousemuksen ja jälleennäkemisen odotus. Kerran Herra itse on pyyhkivä pois kaikki kyynleet. Sitä meille julistaa puolitangosta huippuun nostettu vapautemme symboli, itsenäisen Suomemme lippu.

Jouko Kyyrö

Miten saisimme kirkkoon pianon?

Meillä on ollut jo monta vuotta kirkossa saarnatuolin juurella kaunis kiiltäväpintainen ja tummanruskea piano. Aina silloin tällöin olemme sitä tarvinneet. Eikö muka urut riitä kirkossa? Näin kuulen jonkun kysyvän. Kyllä riittää. Mutta pianolla saamme elävyyttä ja vaihtelevuutta kirkon musiikkielämään ja sitä kautta koko jumalanpalveluselämään. Paitsi konsertteja niin monissa kuorojen esiintymisissä piano on tarpeen rikkauttamaan ohjelmistoa. Meillä on ollut yllättävän runsaasti eri kuorojen esiintymisiä viime vuosina kirkossamme ja lisää on tulossa. Yhdessä kulttuurilautakunnan kanssa tuotamme ensi syyskuun 24. päivän iltana Chorus Resonuksen esiintymään Sauli Hannukselan johdolla. Myös Turun Naislaulajat ovat silloin tällöin korke-

atasoisella laulullaan ilahduttaneet tarvasjokelaisia. Aina on tarvittu myös pianoa. Myös perhekirkoissa kanttori on säestänyt jopa koko messun pianolla.

Mihin piano kirkosta hävisi? Selitys on yksinkertainen ja luonnollinen. Omistaja vei omansa pois. Eli Satu Luukkonen, joka oli antanut korvauksetta pianonsa moneksi vuodeksi kirkkoomme, tarvitsi taas pianoaan harjoituskäyttöön ja vei sen pois. Suuret kiitokset Sadulle pianon lainasta! Se oli Sadun seurakuntatyötä. Vasta nyt huomaamme pianon tarpeellisuuden. Viimeksi kun oli perhe-kirkko, niin senkertainen kanttorimme Nicholas Söderlund oli aivan ymmärryksellä, kun ei pianoa ollutkaan kirkossa. Hän oli suunnitellut koko oman osuutensa ja trumpetisti Pekka Nebe-

lungin soitot pianoa silmällä pitäen. Mutta lahjakkaina koulupoikina nämä nuoret musikantit pystyivät muuntamaan ohjelmistonsa vielä ennen kirkon alkua uruille.

Taas uuden yllätyksen koimme Euran opettajien edustajien kanssa suunnitellessamme koulun kevätkirkon ohjelmaa. Kirkossa ei olekaan pianoa! Toinen Euran opettajista tarjoutui tuomaan talkoovoimin oman luokansa pianon kirkkoon. Mutta kuitenkin koulujen päätöskirkkoon valittiin kevyempi vaihtoehto. Opettaja toikin elektronisen soittimensa "syntikan" kera.

Mutta miten vähissä varoissa oleva seurakunta saisi vielä pianon kirkkoonsa? Olemme jo aloittaneet pianorahan keräämisen. Perjantaina 9. 6. oikaistiin haustausmaan kunnos-

tuspäivänä vinksahaneita hautakiviä á 20 mk/kivi. Se oli kaikki puhdasta tuloa.

Kuka hyvänsä seurakuntaansa ja sen kaunista puukirkkoa rakastava voi antaa lahjansa pianoa varten seurakunnan tilille pankkiin. Mahtaisko löytyä sellaista tarpeettoman pianon omistajaa, joka voisi vielä hyväkuntoisen pianonsa lahjoittaa Tarvasjoen kirkolle? Kirkossa piano soisi vielä vuosikymmenet lahjoittajansa muistolle ja Jumalan kunniaksi. Tällaisia jaloja ihmisiä on Tarvasjoella ollut ennenkin. Seurakuntatalon piano on erään edesmenneen tarvasjokelaisen lahjoittama.

APUA INKERIIN

Viime keväänä veimme Inkerinmaalle Toksovan seurakunnan Rappulan ja Kuismalan kylien suomalaistoteihin 150 ruokapakettia. Olimme saaneet lahjoituksena mm. 500 kg viljaa, jotka jauhattimme ja talkoilla pussittimme 2 kg pusseihin seurakuntatalolla. Kuhunkin ruokapakettiin tuli 2 kg ruisjauhoja, vehnäjauhoja, herneitä, kauraryynejä sekä Lahden Polttimon lahjoittamat hiivapaketit sekä Maito-Auran lahjoittama juustonpala sekä vielä Raisio-Yhtymän lahjoittamat riisit ja kaurat.

Paketit veimme perheiden ja yksinäisten vanhusten keittiön pöydälle asti. Voi sitä iloa ja kiitollisuutta, kun suomalaiset muistivat suomalaisia! Tavarat toimitettiin perille Martti Heikkilän pakettiautolla ja Anneli Tarkkosen henkilöautolla. Annelin ja Martin lisäksi paketteja oli jakamassa Jouko Kyyrö ja Yrjö Tapani. Oppainamme olivat Kuismalassa Elsa Galtzenkova ja Rappulassa seurakunnan diakoniatoimikunnan jäsen Aili Käppi. Ylläolevassa kuvassa erään inkeriläispariskunnan kodissa vasemmalla Tarvasjoen seurakunnan diakoniatyön johtokunnan puh.joht. Martti Heikkilä (keinutuolissa) ja oikealla Aili Käppi (valk.huivi päässä).

Jos haluat auttaa edelleen inkerinsuomalaisia, voit tuoda vaatetavaraa, kenkiä, jopa toimivia kodinkoneita seuraaviin keräyspisteisiin: Kirkonkylän Isotaloon, Hankaanmäen Heikkilään (Ahjopolku 5) ja Hannu Hirvensalolle Uitonkulmalle. Rahalahjoituksen voit antaa Osuuspankkiin Inkerinmaan avun tilille.

Inkeriläispariskunta saanut paketin. Vas. keinutuolissa myhäilee diakoniatyönjohtokunnan puheenjohtaja Martti Heikkilä. Oik. (huivi päässä) Rappulan kylän diakoniatyön henkilö Aili Käppi.

Elämän kiertolainen – taivaan kansalainen.

Anna Mäkisellä ei pitkän elämänsä aikana ollut oikeastaan pysyvää omaa kotia. Niinpä häntä ei voi oikein pitää tarvasjokelaisena, vaikka vanhempien koti ja sukulaissiteet hänet tänne yhdistivät. Itse hän sanoi olevansa elämän kiertolainen, mutta taivaan kansalainen.

Anna Mäkinen oli syntynyt Tampereella 30. 9. 1898. Vanhemmat Ida ja Kalle olivat syntyisin Ruovedeltä. Isä oli kivityömies ja parhaasta päästä ammattimies, kuten neljä veljeäänkin. Heidän ammattitaitonsa mestarinäytöksiä olivat Ritoniemen kartanon komea kivinavetta ja Kauton kanavan rakentaminen. Äidin isä oli Pekkalan kartanon taitava seppä. Kivitoissa Kalle Mäkinen oli Tampereellakin Annan syntymän aikoihin. Seuraavana vuonna perhe muutti Turkuun, jossa Kalle Mäkinen pääsi rakentamaan Mikaelin kirkkoa. Muiden kivitalojen ohella hän rakensi mm. Vestanfjärdin kirkkoa 1910–12, jolloin koko perhe asui Kemiön saarella jonkin aikaa.

Perhe kasvoi neljällä lapsella. Vanhimpana Anna oli isän lempityttö. Kansakoulun käytyään hän taitavana piirtäjänä piirteli mm. Suomen pankin Turun toimitalon julkisivun korokuvia, joita isä veisteli. Vakainemman työmaana Kalle Mäkinen sai lääninvankilan kivityömaan mestarina, jossa tehtiin nupukiviä katutöitä varten ja muutakin rakennuskiveä. Perhe asui Puutarhakadulla. Anna hakeutui työhön heti kun pääsi. Ensimmäinen hän oli ravintolan kassalla. Ajat olivat hyvin rauhattomat I maailmansodan vuosina ja sen jälkeenkin. Elinkeinoelämän vaikeuksista johtuen ei kaikille ollut työtä. Niinpä työttömille naisille järjestettiin työleiri Veistämötorin laidalla olevassa koulussa, jossa opetettiin tallukoiden tekoa kenkäpuulaa poistamaan. Tämän leirin johtajaksi valittiin 1916 vasta 17 vuotias Anna. Hän selvisi tehtävästään niin hyvin, että alkoi suunnitella elämänsä sosiaalialalla. Vuoden 1918 syksyllä hän kävi lyhyen ammattiin valmistavan kurssin.

Työelämässä

Ensimmäinen työpaikka alalla oli Lohjan kunnan vasta perustetun työtuvan johtajuus Vaanilan kartanossa. Kunnallisuusneuvokset Bertha Heitmann kirjoittaa sotiemme jälkeen: ”Opin tuntemaan Anna Mäkinen aikoina, jolloin Suomessa oli suuret vaikeudet. Vapaussota oli juuri riehunut, nälkä ja työttömyys vallitsi maassamme. Anna tuli Lohjan kunnan vasta perustetun työtuvan johtajattareksi. Hän oli vielä nuori alle 20-vuotias, mutta silti hän rauhallisella luonteella ja lähimmäisen rakkaudella onnistui voittamaan vaikeudet ja saavuttamaan kaikkien luottamuksen, niin että työnilo vallitsi johtamiesi joukkojen keskuudessa. Vaikka monta vuotta on kulunut tuosta ajasta, en koskaan tule unohtamaan hänen siunausrikasta työtään Lohjan kunnassa.”

Kaksi vuotta myöhemmin Anna valittiin Harjavallan kunnalliskodin johtajattareksi. Heti Harjavallasta saavuttuaan hän puuttui kunnalliskodin huonoon hygieniaan. Tuon ajan puusängyt olivat oikeita luteiden pesiä ja hoidokeissa oli paljon täitä. Anna vaati sängyjen vaihtamista heti rautasängyiksi. Johtokunta vetosi varojen puutteeseen, jolloin Anna ajoi tahonsa läpi rikkoen puusängyt yhden kerrallaan. Näin luteet hävisivät talosta ja täit täisaunojen ja desinfioinnin avulla. Puhtaus ja järjestys tuli nopeasti taloon tarmokkaan johtajan peräänantamattomuuden voimalla.

Annan jo irrottua perheestä, se muutti itsenäisyyden alun nälän ja rauhattomuuden ajamana maaseudulle Auraan 1918. Täällä Kalle toimi tilanhoitajan Pitkätynkylässä. Vuonna

Lähetystyöntekijä Anna Mäkinen.

1920 Kalle Mäkinen osti Liedonperän Puustellista Rasulan torpan. Torpassa oli vasta vähän raivattua peltoa ja rakennukset piti siirtää kylästä torpan maille. Tie perille asti saatiin vasta 1923 ja torppa itsenäistyi 1924. Peltoa raivattiin lisää kuokkimalla ja elämä jatkui vaikeuksista huolimatta toimeentulon antaen. Anna oli innokas puutarhaihminen, jota innostusta oli lisännyt Lohjan rehevät ja hoidetut puutarhat. Aina Rasulaan ehdittyään hän toi mukanaan uusia kukkia, omenapuita, perennoja ja pensaita, joita vieläkin löytää Rasulan mäeltä. Talvisodan pakkaset tappoivat useimmat erinomaisista omenapuista ja luumuja päärynäpuut.

Hengellinen murros ja lähtö lähetystyöhön

Pian Annan Harjavallan tulon jälkeen paikkakunnalla tapahtui voimakasta herätystä helluntaiherätyksen piirissä. Annakin meni mukaan koukkuksiin ja hänen kerrotaan tulleen uskoon Tammeliinin täpötydessä tuossa talvella 1922. Taisto Vaahtera Porista kertoo Annan joutuneen ratkaisunsa takia ankan painostuksen alaiseksi. Kirkkovaltuuston jäsenet tekivät valituksen hänen ”eriuskoisuudestaan” ja sen seurauksena suoritettiin kunnalliskodissa tarkastus. Tarkastuksessa todettiin kaiken olevan moitteettomassa kunnossa, eikä yhtään huomautusta annettu. Tästä huolimatta Annan usko muodostui sellaiseksi ongelmaksi, että tarkastaja kehotti Annaa eroamaan tehtävästään. Anna jätti eronpyyntönsä, ja pääsi tämän jälkeen Porin yleisen sairaalan (nykyisen Satakunnan Keskussairaalan) keittäjäksi. Kun Poriin 27. 6. 1930 perustettiin helluntaiseurakunta, oli Anna Mäkinen yksi sen perustajajäsen.

Samaan aikaan 1930-luvulla Tarvasjoellakin oli jonkin verran vapai-

den suuntien herätystä. Tunnettuja olivat Lepomäessä kesäisin pidetyt hengelliset kesäjuhlat, joissa Turun Vapaaseurakunnan pastori Jussi Rauhala oli eräs julistaja. Hänellä oli hyvät suhteet Eestin vapaisiin seurakuntiin ja sieltä tuli Suomeenkin vieraita. Anna Mäkinen valtasi 1930-luvun alussa lähetysinnostus. Hän halusi henkilökohtaisesti viedä evankeliumia pakanoille. Tehtävään hän valmistui opettelemalla englantia ja käymällä Hangon raamattuopiston. Samalla hän kuitenkin jatkoi työtään Porin sairaalassa, jossa hänen Tuovi sisarensa toimi johtavana kättilönä.

Anna Mäkinen lähdöstä lähetystyöhön ja hänen ensimmäisestä työkaudestaan Kiinassa kertoo Taisto Vaahtera seuraavasti:

”Anna Mäkinen siunattiin lähetystyöhön 29. 12. 1935, ja hän lähti 7. 1. 1936 Mantshuriaan, Koillis-Kiinaan. Matka kulki Viipurin ja Valkeasaaren kautta Leningradiin, jossa joutui odottamaan yhdeksän tuntia. Seuraavana aamuna hän lähti junalla Moskovaan, ja sieltä jatkui seitsemän vuorokauden junamatka Mantshuriaan. Jossain Mongolian aroilla veturi hajosi, ja juna joutui olemaan viisi tuntia paikallaan erittäin rosvoalttiilla seudulla. Vuonna 1929 lähetystyöhön lähteneellä Toimi Yrjölällä oli tarkoitus viedä kaksikymmentä uutta lähetysaarnia Kiinaan, mutta hän ei täysin onnistunut yrityksessään. Anna Mäkinen lisäksi lähtivät samaan aikaan kuitenkin Saga Bergsten Helsingin Filadelfiaseurakunnasta, Hilja Nikkanen ja Aune Läärä Viipurista, Eeva Vuoristo Kotkasta, Lauri Joutseno Porista, sekä Anni Ekroos, Allan Aho, Martta ja Abel Yrjölä Helsingin Saalem-seurakunnasta.

Matka perille Mukdeniin kesti kaikkiaan 18 vuorokautta. Siellä oli pakkasta 30 astetta. Sieltä oli vielä kahdeksan tunnin matka Tungfengiin, jonne Annalle oli rukoushuoneen yhteyteen varattu pieni asunto. Kaminessa paloi tuli yötä päivää, mutta silti vesi ämpäriä jäätynä. Heti seuraavana aamuna (1. 2. 1936) alkoi kiinankielen opiskelu.

Annan ensimmäinen työkausi oli varsin vaiherikas ja venyi toisen maailmansodan vuoksi kymmenen vuoden mittaiseksi. Yhteydet kotimaahan katkesivat eikä heille voitu lähettää taloudellista tukea. Suomalainen pastori William Uotinen toimitti kuitenkin hänelle avustusta U.S.A:sta käsin, mutta sekin apu loppui 1942. Ulkonaisen ahdingon keskellä Jumala siunasi kuitenkin evankeliumin työtä. Eräillään juhliilla kastettiin 150 uskoontullutta, ja saman verran täytyi Pyhällä Hengellä. Anna palasi ensimmäiseltä työkaudeltaan Suomeen 1946, ja melkein heti sen jälkeen Mao Tse-tung valloitti Mantshurian. Sen jälkeen ei lähetystyö voinut siellä enää jatkua.”

Kuva Tungfengistä Mantshuriasta Anna Mäkinen ensimmäiseltä työkaudelta. Anna istumassa toisen vasemmalta.

Anna Mäkinen toinen työkausi ja paluu Suomeen

Ensimmäiseltä työkaudeltaan Anna Mäkinen palasi sodan jälkeisissä vaikeuksissa kampailevaan Suomeen 30. 9. 1946. Kiinteäksi asuinpaikakseen hän otti Rasulan koko puolitoista vuotisen lomansa ajaksi. Täältä käsin hän teki pitkiä puhujamatkoja ja vierailuja ympäri Suomea. Samalla hän keräsi varoja uutta työkautta varten. Annalla oli USA:ssa ja Kanadassa useita sukulaisia, joihin hän oli ollut kirjeyhteydessä jo pitkään ja tunsikin uskonsisariksi ja -veljiksi. Myös heiltä hän toivoi taloudellista tukea. Muassaan Kiinasta hän oli tuonut monia esineitä, joita kaupaten saatiin varoja lähetystyölle, vaikka maamme taloudellinen tilanne oli hyvin vaikea.

Anna osallistui syyskuussa 1947 Oslon pidettyyn Pohjoismaiden Helluntaiherätyksen lähetyskonferenssiin, jossa hän hyvällä ruotsinkielien taidollaan solmi monia suhteita pohjoismaisiin lähetystyöntekijöihin. Rasulassa äiti ja isä elivät vanhuudenpäiväänsä Aune-sisaren ja heti sodan jälkeen avioituneen Kaarlo-veljen hoivissa. Joulukuun 6 päivänä 1947 oli Rasulassa kultahäät, jossa Annakin vielä oli mukana. Koko seuraava kevät oli valmistautumista uuteen työkauteen ja varsinainen lähtö- ja erottamisjuhla oli Porissa 15.–17. 5. 1948.

Annan kirjeet kertovat, että raskainta hänelle lähdössä oli ero iäkkäistä vanhemmista, joita hän ei enää tässä ajassa tulisi näkemään. Matka Kiinaan alkoi 12. 6. 1948 Ruotsin kautta, josta matkaa jatkettiin m/s Sagalla Lontooseen ja sieltä R.M.S. Queen Maryllä New Yorkiin, jossa oltiin perillä 22. 6. 1948. Sukulaiset ja ystävät olivat Annaa vastassa. Nyt alkoi pitkä ja tiivis hengellisten kokousten ja vierailujen sarja USA:ssa ja Kanadassa. Ystävät huolehtivat hänen majoituksestaan, ylläpidosta ja matkoistaan. Viisikymmentä vuorokautta hän vietti Brooklynnissä 30. 9. 1948 ja monet kotimaasta saapuneet sähkökirjeet ja ystävien huolenpito tekivät päivästä ikimuistoisen. Matkallaan hän tapasi monia sinne muuttaneita sukulaisiaan vuosikymmenien takaa. He myös runsaasti tukivat jatkossakin Annan lähetystyötä taloudellisesti.

Viimein 13. 12. 1948 Annan matka Kiinaan jatkui San Fransiskosta Hawaijin kautta Hongkongiin. Matka-seurana hänellä oli myös USA:sta Japaniin matkaavat SLEY:n lähetit Martta Miero ja Kristian Tammio. He ystävästyivät yhteisen kahden viikon aikana, josta Kr. Tammio kirjeessään Annalle kertoo: ”Yhteinen ’ystävämme parhain’ on syvytydet tasoittanut ja matkaa siunannut. Ihmeellistä ja aitoa hengellistä lepoa ja siunausta oli meille runsaasti suotu. Joulua ja sen ohjelma eivät kai milloinkaan mielettämme unohdu. Siinä mikä meidät erottaa saamme jäädä yksin sanan opetettavaksi. Tiedät, että minun rakain tunnukseni ja uskoni on: ”Gol-gatan kuolo ja kasteeni kallis, siinä mä kurja oon taivaaseen valmis.” Vielä Japanissakin he pitivät yhteyttä.

Taisto Vaahtera jatkaa Anna Mäkinen lähetystyöstä:

”Anna palasi 1948 Yunnaniin, Lounais-Kiinaan, jonne muutkin suomalaiset lähetit olivat asettuneet. Noin vuoden mittaisen hedelmällisen työkauden jälkeen Annan oli lähdettävä sieltäkin vallankumouksen takia. Hän matkusti Tapani ja Lea Kärnän kanssa Taiwanille, ja sieltä edelleen 1950 Japaniin.

Japanissa Anna aloitti työnsä Kitahirakawassa, Kioton esikaupunkialueella, rakennuttaen sinne kirkonkin, sillä syntynyt seurakunta tarvitsi kokoontumispaikan. Sieltä hän siirtyi Obaman kaupunkiin. Myös sinne syntyi seurakunta, ja Anna rakennutti työtoverinsa Salli Kuhasen kanssa sinnekin kirkon. Tätä kirkkoa vihkimään minut kutsuttiin vuoden 1972 lopulla, mutta en päässyt lähtemään

Anna lähdössä viimeiselle työkaudelle. Tehtävään siunaaminen Porissa 17. 5. 1948.

niin lyhyellä varoitusajalla. Kutsu koski kuitenkin myös Seikain (valtakunnallisen vuosikonferenssin) juhlapuhujana olemista, sekä seurakuntien, raamattukoulujen ja seminaarien opetustoimintaa, joten otin kutsun vastaan. Saavuin Kiotoon jouluaattoiltaan 1972. Viivyin Japanissa kolme kuukautta, ja paluumatkalla olin Thaimaassa opetustyössä yhden kuukauden. Annan työhön Obamassa tustuin kahden kuukauden ajan.

Totesin Annan olleen vaikutukseltaan erittäin tehokkaan lähten. Hän ei ollut mikään "lavaleijona", ja hänen japaninkielen taitonsakin oli heikko, sillä hän oli opetellut sen melko iäkkäänä. Mutta suomenkieli oli oiva apuväline, kun Anna evankelisoij japanilaisia: "Jos sä sinsimas, niin sä sukuwaremas, mutt jos et sä sinsimas, niin sä horobimas" (jos sinä uskot, niin sinä pelstut, mutta jos et sinä usko, niin sinä joudut kadotukseen).

Anna meni aina sinne missä oli paljon ihmisiä, ja niitä Japanissa riitti. Hän jakoi paljon lentolehtisiä ja raamatun osia. Mikäkin olin hänen kanssaan niitä jakamassa. Missä ikinä liikuin, ihmiset kyselivät: Tunnettko sellaista vanhaa harmaatukkaista naista? Tiesin aina, että Anna oli käynyt siellä. Hän oli jättänyt kaikkialle

hyvän jäljen.

Anna ei loistanut itse, hän kirkasti Jeesusta. Hän ei etsinyt suuria ja valtavia asioita, vaan osasi iloita pienistä. Kerran hän kirjoitti minulle: "Tänään minulla oli vain yksi siunaus. Kun palasin kotiin lentolehtisiä jakamasta, löysin ojasta eheän lasipurkin. Otin sen mukaani, pesin sen, ja koristemaalasin kauniiksi. Voin sen sitten myydä lähetystyön hyväksi."

"Anna palasi 75-vuotiaana kotiin sairaana viimeiseltä työkaudeltaan syksyllä 1974. Vuoden kuluttua hän kuoli ja suoritettiin Porin siunauskappelissa hänelle viimeisen palveluksen. Siunattu on hänen muistonsa, hän oli Jumalan ruhtinatar."

Suven 1975 Anna Mäkinen vietti Rasulassa Tarvasjoella. Edelleen ryhdikkäänä, kookkaana, reippaana ja iloisena hän kulki pihapiirissä ja aherasi puutarhassa, järjesteli Japanista tuomiaan tavaroita, joiden myynnillä hän edelleen tuki lähetystyötä. Hän oli myös edelleen idearikas, nauroi ja lauloi herkästi. Sellaisena valoisana eläen ja Jumalan armoon turvaten hänet muistavat sukulaiset ja ystävät vielä tänäänkin. Lyhyeksi jäänyt eläkeikä päättyi Porissa 27. 11. 1975. Elämän kiertolaisesta oli tullut taivaan kansalainen.

Tarvasjoen MLL 70-vuotta

Ansiomerkkien saajat ja pitkäaikainen tilintarkastaja Matti Laaksonen.

MLL:n Tarvasjoen osasto, yksi maakuntamme vanhimmissa Lastensuojeluliiton osastoista, vietti 9. 4. 1995 70-vuotisjuhlaa. Osaston pitkässä historiassa näkyy, miten se on kunakin vuosikymmenenä pyrkinyt tarjomaan väestön tarpeisiin pohjautuvaa apua ja palvelua.

11. 1. 1925 pidettiin MLL:n Tarvasjoen osaston perustava kokous Nuorisoseuran talossa. Perustajajäseniä olivat mm. kirkkoherra Väinö Raitala, mv Erkki Yrjänä, opettajatar Emilia Helve, rouvat Lempi Raitala, Suoma Mattila ja Fiina Rönömark, mv Oskari Knaapi sekä op. Väinö Vastamäki. Runsaan kahden vuoden jälkeen osasto nukahti "ruususen uneen", mitä kesti 12 vuotta. Kansakouluntarkastaja A. Hämäläinen v. -39 herätti osaston jälleen toimintaan. Lääkkeenä tarjottiin uimakursseja, joita jatkossa vuosia järjestettiin. Pitkäaikaisena uimakurssien pitäjänä muistetaan Ritva Mansikkaniemi.

MLL:n toiminta oli hyvin konkreettista: hankittiin lampaita lapsirakaisiin perheisiin, laitettiin hampaita vähävaraisille, hoidettiin sotakummiasioita ja välitettiin avustuksia, lähetettiin suksia Lappiin ja omenoita

Haapajärven lapsille. V. 1945 saatiin terveyssisar, jonka palkkaamiseen osasto osallistui. Kummikunnasta Seglorasta, Ruotsista, saaduilla lahjoitusvaroilla hankittiin neuvolaan kalusto. Osasto ajoi myös terveystalohanketta lupaamalla kunnalle 600.000 mk.

70-luvulla järjestettiin edelleen uimakursseja ja nappulahiihtoja. Toimintaan tuli vähitellen kodin ja koulun yhteistyötilaisuudet, äiti-illat ja lastenjuhlat. Aktiivisia yhdistyksen jäseniä ovat tällöin olleet puheenjohtaja Hanna Vesamo, puheenjohtaja Airi Koskinen, sihteeri Sirkka Lukka ja johtokunnan jäsen Irja Vastamäki.

Keväisessä 70-vuotisjuhlassa tervehdysten ja onnittelujen vastaanoton lisäksi jaoimme ansiomerkkejä johtokunnassa pitkään toimineille. Hopeisen ansiomerkkin saivat Aulikki Kuukala, Hanna Kultra, Nina Lempa, Sirkka Häkkinen ja Merja Isotalo. Puheenjohtaja Päivi Teerimäki esitteli osaston nykyistä toimintaa, mistä ehkä yleisimmin muistettu Musiikkileikkikoulu toimii kuudetta vuotta. Kesäisin järjestämme leikkipuistotoimintaa, talvella askartelupäiviä ja nappulahiihdot. Vaihtelevasti järjestämme

Maataloustuottajain Tarvasjoen yhdistys täytti 70-vuotta

Juhlissa muistettiin pitkäaikaisia luottamushenkilöitä.

Maataloustuottajat viettivät yhdistyksen 70-vuotisjuhlaa ja samalla sadonkorjuun kiitosjuhlaa lokakuun 30 päivänä 1994. Yhdistys katsoo toimintansa varsinaisesti alkaneen 24. 10. 1924, jolloin perustava kokous on pidetty Nuorisoseurantalolla ja toiminta on lähtenyt käyntiin. Yhdistys oli jo tuota ennen kerran perustettu 1919, mutta sen toiminta oli tyrehtynyt heti alussa.

Juhlissa todettiin se mittava työ, jolla yhdistys on tukenut viljelijöitä elintason turvaamisessa ja ammatin taloudellisessa kehittämisessä. Ilman omaa ammattijärjestöä maatalouden olisi ollut vaikea kestää sitä valtavaa yhteiskunnallista kehitystä, jossa maataloudesta toimeentulonsa saavien osuus on yhdistyksenkin toiminta-aikana laskenut Suomessa yli 60 %:sta n. 7 %:iin. Korvaamaton on ollut maatalouden merkitys maamme elintarvikehuollon turvaajana niin normaaliolosuhteissa kuin kriisiaikoina.

Juhlan puheissa tuli korostetusti esille se huoli, joka viljelijöillä on maatalouden tulevaisuudesta siirryttäessä ensivuonna EU:n maatalouspolitiikkaan. Tilaisuudessa juhlapuheen pitänyt MTK:n valtuuskunnan puheenjohtaja Paavo Lintula korosti erityisesti yhteistoiminnan ja yhteisym-

märryksen merkitystä muuttuvissa olosuhteissa. Kansallinen yksimielisyys oman maatalouden säilyttämisestä elinvoimaisena on kaikkien etu ja paras itsenäisyytemme turva.

Juhlaan oli saapunut Porista yhdistyksen perustajajäsen Erkki U. Yrjänä. Hän oli toiminut perustavan kokouksen sihteerinä. Johtokuntaan valittuna hän toimi yhdistyksen ensimmäisenä sihteerinä yhdistyksen koko sotaa edeltäneen toimintakauden. Myös Maataloustuottajain Varsinais-Suomen Liiton johtokuntaan hänet oli valittu 1932 ja sen jäsenenä hän toimi sotaan asti. Näin hän oli mukana mm. siinä liiton johtokunnan kokouksessa 27. 7. 1938 Yläneen Vanhassa kartanossa, joka teki historiallisen päätöksen vehnämyllyn rakentamisesta Raisioon eli Raision tehtaiden perustamisesta.

Siten hän on myös ainoa elossa oleva sotaa edeltäneen ajan Liiton johtokunnan jäsen ja Raisio-yhtymän perustajajäsen. Reippaana ja virkeänä tämä 96-vuotias kunniavieras oli vaihtelevasti saapunut omalla autollaan jo aamulla jumalanpalvelukseen.

Juhla puhui voimakkaasti kiitollisuudesta ja kunnioituksesta menneiden sukupolvien työtä kohtaan, mutta myös tulevaisuudenuskosta.

Juhlapuhuja Paavo Lintula.

Kunniavieras Erkki Yrjänä muistetaan.

Musiikkitapahtuman tähtivieraat Fröbelin palikat.

myös teatterimatkoja, kierrätyspäiviä ja vanhempainiltoja. Neuvolan kautta vuokraamme turvakaukaloita ja lasten turvaistuimia. Jo perinteeksi muodostunut Musiikkitapahtuma järjestettiin tänä vuonna juhlien yhteydessä; esiintyjänä lasten suuri suosikki

Fröbelin palikat veti mukaan sankoin joukoin lapsia ja lapsenmielisiä. Syksyllä on suunnitteilla pitää lastenkait-sijakurssit omassa toimitilassamme Postilinnassa.

Raija Mellanen

MUISTELLEN

Polkupyörä, jonka perään narulla aistasista sidotut käsirattaat. Kumipyöräkäsirattailla kuorma: Isoleka, pikkuleka, moska, pajavasara, timpurin vasara, laatikko sekalaisia nauvoja, rautalankaa vyyhdellä, pieni- ja isokanki, rusnauskanki, herätekanke, jonka alapää on pyöreä tylppä, koska sillä on kolisteltu kivenkuvetta ja se on kulu-
nut omaan muotoonsa. Kiilareikäporat ja kiilat sekä liuskat ovat viholais-säkkikankaaseen käärittyinä omana yksikkönä. Ampureikäporat, rikko-reikäporat, kivimeisselit kolme kap-paletta, puinen mittakeppi, tuumaa vahvoja ampureikätappeja reijän ve-destä puhdistamista varten. Vähäinen lukolla varustettu arkku räjähdysai-neita, tulilankaa, kantopommeja, tuli-tikkuja ja räjähdysaineen ostolupaa varten. Ämpäri poravetta kantaa. Useita katajaisia neulassutteja vittak-sella keskeltä sidottu, porajauheen ja vedensekoituksen ylöroiskumisen es-teet. Kirves, lapio, kuokka, varoja kahta kokoa. Niitä tarvitaan kun hirt-tä sovitetaan kivelle, on köyhänvara ja rikkaanvara. Nahkavalmisteinen eväsreppu, jossa Hilman voitelemat muhkeat eväsläpviipaleet ja puteli voihippuista kirnupiimää yhden leh-män tuotoksesta kerran viikossa kir-nuttua. Joskus voileivän syrjässä vois-sa näkyy iso peukalosormen jälki. Hilman sormenjälki. Manillanarua, jolla peräkärry ja polkupyörä ovat yh-teen liitetty, sitä on niin runsaasti, et-tä kymmenisen kierrosta on nivottu pyörän pakkariinkin. Pyörän pumppu on sokerisäkkikankaassa rattailla hy-vällä paikalla kädenulottuvilla. Kuor-massa ei ole tupakkia eikä viinaa. Ammattimies ottaa ainoastaan kun tarjotaan ja silloinkin harvoin. Harja-kaisissa tottakai ja Aakun kanssa, kun tämä viikkösä vastaan sattuu.

"Polkupyöräparkki!" Surkuttelijoita on piisannut. On ollut surunvalitteli-joita. Pyörän kovan kohtalon valitus-ta on kuultu.

Iso lempeäkatseinen väkivahva mies. Kansalaissodassa haavoittunut. Kivityömies, kirvesmies, kapustan-vuolija, luutamestari, kuokkija, ojuri, halonhakkaaja, motit kuin piironkeja. Hampaat hiukan kuin räntäsään veik-kausottelut, yksi, risti, kaksi ja loppu-ja peruutettu. Toistasataa kiloa. Kak-simetriä maasta harvoille hiuksille on mittaa. Luonne lauhkea, pehmeä, ke-sy. Sormet kuin hyvälypsyn elikon vetimet, tosin edellytyksellä, että sor-missa on laakeat kynnet. Miehen ja-lat. Viisissäkymmenissä kun sen sa-noo numeroin ja kavajilla peittelee vähäisen heinäkuorman. Pakkassään päähine. Tahahalkioinen paskakus-kinkarvalakki. Niskapoiimuissa veri jäähtyy.

Oskari Suominen, mies isolla kirjai-mella. Mies jota muistelen. Hartain askelin hitaasti etenevä jättikokoinen monitauri, kelpaa esimerkiksi pojale, minulle, jonka lapsuus ja koko nuoruus olivat hyvää "isänmallia" vailla. Isä oli. Työnantaja-isännät oli-vat. Mutta hyvä isämalli puuttui. Os-karin luokse oli hyvä mennä, miehen silmiä ei voinut pelätä eikä hänen voi-mansa kohdistunut ketään vastaan.

Vanhana miehenä. Kovia kokenee-na. Isoisänä. Kahdesti avioliittoon ajautuneena. Muistan elävästi Oska-rin. Häpeilemättä tunnustan hänet esikuvakseni monessa. Luudansito-misvittaksen teon osaan vieläkin. Suuri koko, hilpeä mieli ja nauru. Kokonaisuus jota vain muistaa ja kai-paa. Kiroilussakin omalaatuisuus kuului "jumaraut" oli Oskun väkevä sana. "Jumaraut kun olis ollu saksai-sii patruunoit, niin mä olsin saanu rusakon, ei tammönen kotimainen kuti kulje suoraan" Tämän Osku lau-sui kauan sitten Kulmalan mökistä sa-tametriä Ilolan suuntaan pellolla, jos-sa mies pienoiskiväärillä tärytti ru-sakkoa ohitse.

Oskari, Hilma ja Kulmalan mökki.

Kulmala. Juu. Siellä usein istuksi-tiin. Minä matalalla jakkaralla. Osku päästävedettävällä vuoteella ja Hilma vähäisen hellan edessä kahvin ylikie-humasta estellen. Oskarin jaloissa oli-vat pientä säkkiä muistuttavat täys-harmaat villasukat ja alushousun punttia koristi kaksi hiirenhäntää muistuttavaa flanelisuikaletta, joilla sai housunpuntin sidoksiin. Oskarin nauru. Remakkaa ilakointia se ei ol-lut. Puolenkymmenen metsähanhen kaklatusta, sellaista honk honk honk, honkotusta kylläkin. Hilma tykkäsi Oskarista. Ikinä Hilma ei sanonut Os-karia Oskuksi. Hilman kasvoissa oli selkeä rakkaus Oskariin. Muuten Hil-man elämää sävytti suru. Mies, niin oliko häntä, saattoi olla käpälämäessä tai tullut kapinassa tapetuksi. Voi voi kun sen tietäisi? Hilman pojat, Unto ja Uuno, sodan ruokaa, sankarihau-dassa kumpikin. Kaksi sotilasvaloku-vaa. Kaksi plakaattia Mannerheimil-tä. Vanhuudenturvaa sekin. Kulmala oli onnena. Lehmä antoi maitoa. Ka-nat munia. Oskari toi ostovoimaa, milloin ei kortinpeluussa ollut hävin-nyt tai lainannut rahojaan, niitä kos-kaan takaisin saamatta. Kaksi vahvaa vanhusta. Suurikokoisina he elivät ahtaasti kuin hiukan ruhjotut nuket nukkekodissa. Hilma leipoi ja paistoi. Osku maistoi ja kehui. "Hyvää on, saa huonoilkin hampail irti, honk-honkoo".

Horristen Kulmalasta tie mäkien, mutkien ja siltojen kautta Pyrkijän si-vuitse Tarvasjoen sillalla Kallelaan. Ali-Knaapin jälkeen kuuntelin, kuu-luisiko honkotusta, olisiko Osku ul-kona Yli-Knaapin vanhan pääaraken-nuksen pihamaalla ja puhe päällä?

Oli kevät. Kuovi kaikuu keskipäi-vän aurinkoisella taivaalla. Oskarilla katuma-aika. Korttipeli vienyt rahat koirjarille. Kivityömaalta ei tilintoi-voa. Puukauhoja ja kirvesvarsia va-rastossa vähän, ettei niistä ole rahati-lanteen korjaamiseksi. Onneksi hyviä ihmisiä on. Rahattomana Oskun us-kotaan olevan Hilmaa paossa, mutta todellisuus on muuta. Osku pakenee, häpeää itseään. Iso mies, reppu, pie-noiskivääri, pari kankaasta värkättyä punaposkista teerenkuvaa, pokasaha ja kolme kirvestä vain tälläkertaa mu-kana, Osku on kuin pakolainen kyläs-sään. Tietäen hyvin, että paluu Kul-malaan on vain ajankysymys ja tapah-tuu pahemman häviökivun turvotuk-sen laannuttua. Tapahtuu kuten on monasti jo tapahtunut. Lempeydessä kiukkukin heltyy nopeasti.

Keskitalon pihasta, navetan ohitse mennessä, saunan sivuutettuani ja ol-lessani jo Korsoonmäen lemmihaan veräjällä, alan muistaa juttua Oskari Suomisesta, isojen miesten kortinpe-luujupakasta, joskus? Oskari oli saa-nut korttipelissä potin ja kaipasi yhtä kaksikymmentäviisi pennistä. "Kur-kista peukalosormen kynnen alle" sa-noi irvaileva "Jurtaani" Oskulle, joka kamposi itsensä jaloilleen ja hoippui hellan luokse, jossa kouraisi hellan-

renkaat syrjään ja otti kourallisen tuhkaa. Meni "Jurtaanin" luo. Otti painijankaisen tervaskannon niskas-ta kiinni. Rutisti "Jurtaanilta" hengen vähäksi. Murjoi tuhkakouralla mie-hen suuta ja mulkoili tätä silmiin, mutta ei päästänyt puhetta tulemaan.

Muun korttisakin napitettua tak-kinsa ja sulkeuduttuaan lakkinsa alle ulos, tapahtui huoneessa ihmisen hen-gityksen vapauttaminen. Ja Oskari Suominen väkivahva kivityömies ke-räsi kampeensa, puhisi ja poistui paikalta.

Myöhemmin Suominen ei ujostellut vastata hänelle tehtyyn kysymykseen: "Miksi niin helläkätinen kohtelu?"

– Jumaraut! Kas, en arvannu lyö-dä. Pelkäsin et se kuaalee, honk honk hohhook, Osku on vastannut ainakin kymmenen kertaa, suomeksi, jotenka uskottava tämä on. Oskarista tuskin olisi koskaan ollut valehtelijaksi eikä hän kertonut satuja kenellekään. Lapsettoman on vaikea valehdella edes lapselle.

Karmeinta minkä Osku on kerto-nut, on juttu kansalaissodasta, jossa hän sai osumia "kuularuutasta" kuten mies nimitti konekivääriä. "Ruumis-kasasta mut löydettiin. Huamasivat elonmerkkejä. Hyväluontonen on ollu ihminen joka toimitti mun ruumiin hoitoon, herätti kuaaleen henkiin, honk hon hoo".

Kauhuntuntien muistan jutun. Kar-meia kuolema tai melkein, olla kuol-leitten keossa ja tulla henkiinheräte-tyksi.

Korsoonmäeltä avautuu näkymä ai-na kirkolle asti. Voimalinjan vatsak-kaat johdot riippuvat peltosarkojen yllä. Varis lentää männikköön. Ras-taat metelöivät näreikössä. Puimala-don alta kurkkii kissan naama. Kolli tai narttu, siitä silmät eivät kerro. Lehmä makaa hakaveräjän luona suupielet mälliä jauhaten. Talon ka-nat tepastelevat tarhassa korskan ku-kon seurattessa rouvien touhuja. Tai-vaanrannalla lännessä näkyy tummaa, kevätukkonen on tulossa? Kallioon on hakattu merkki ja korkeus meren-pinnasta. Muita vähemmän puhuvia hämää kirjaimia on useita. Kalliossa länsikupeessa on Oskarin avolouhos. Siitä kivityömies lohko jossakin muuta-man kuutiometrin kiilakiviä sokkelin betonin lisukkeeksi. Maakellari ja maahan kaivetut AIV-rehukuopat ovat rinteessä etelämpänä, jossa kal-lio muuttuu maapohjaksi. Isot haapa-puut rivinä kallion viereisen tien sivu-linjalla, ovat runkojen alaosilta puh-taiksi kuoritut, odottavat kuolemaansa. Raaka tapa, mutta näin estyy juu-rien ravinnonsaanti, juuritaimet nou-semasta.

Isolla miehellä on isovarasto am-mattisanoja. Ladon sokkelikiviä hän kämmenellä taputellen asensi paikalle. "Ohoh, mutta onkin hiano ma-kaus. Isäntä, tulkas kattomaan. Eiks ole mahtava makuus, sileä pykäys ja rinta, kjähhää. Hilman takareisi on tämäläpainen, läts läts läts. Passaa-ko näin?" puheli kookas mies käm-men yhäkin kiven sileällä rinnalla. Vähitellen kiviarmeija siirtyi suora-

Oskari ja Hilma elämän illassa Kulmalan kukkivalla pihalla.

kaiteen muotoiseksi harvaksi kuin ai-taukseksi ja kivien "pykäykset" vaa-katasossa tasakorkeat, ettei ollut kir-vesmiehellä paljoa vleistämistä, kun hän asenteli ladonkehikon ensimmäis-tä hirsikertaa asemaansa.

– Kello on tasan. Syömään! ilmoitti isäntä latotyömaalla. Kirvesmies Jussi lähti oitis polkupyöränsä luo ja minä nousin hevosen rattailla, kun olin ol-lut ladonalustaksi jääneeltä alalta multaa poisajamassa. Oskari on kuin ei olisi kuullut mitään, kankikäsän hän tuuppii kiviä rintamaan ja jokai-nen kivi sai taputuksensa ja kehut kuinka "hiano" makuus on.

– Suominen. Syömään! kailottaa isäntä ja on juuri nousemassa polku-pyörälle.

– Menkäs te vaan, ilmoittaa Osku ja huitasee kädellä laajan kaaren il-maan, eikä katso kenenkään puoleen.

– Ei tule, sanon isännälle. – Ei keh-taa tulla. "Huanot hampaat, et syämi-nen kestää kauan, luulevat suursyö-märiks" niin Osku ilmoitti ja sanoi pi-tävänsä eväät mukana.

– Jumenkauta! Talon pöydässä syö-tävää pisaa, pah, no eipä sitten, il-moitti isäntä ja nousi pyörälle jonka satula oli ala-asennossa.

Muistelen. Niin sen täytyi tapah-tua. Latotyömaan kivihomea tuli tehtyä. Lato alkoi saada ladon hah-mon ja lopulta sen muodon, jonka katteeksi tuli ruisolkikate ja siinä teh-tävässä oli moukarinheittäjä paikal-laan. Väkivahva jähäkkä toimitti na-runpäässä vinssin virkaa kädet rakoil-la. Mahtoiko olla lauantai päivä kun katto-oljista viimeinen kupo nousi kattotasolle, jossa Jussi levitti oljet, laitteli malot. Moukarimies oli her-mostunut. Hänellä olisi ehtoolla, muistelen, vakavasti otettava tehtävä, järjestyksenvalvojana seurojentolalla, oikeana poliisin, vanhan koulun us-kottuna, muistelen. Hyvä, hupaisa, älykäs mies moukarimies oli, ei Oska-rin rauhallisuutta omaava kuitenkaan.

Ladon syntymisen aikoihin tai var-hemmin, kun Oskari oli menossa palstalleen motintekoon, miehenjunt-tura kapusi rinnemaata ylös ja samas-sa katajapuska räjähti, kun musta tee-ri lehahti siivilleen. "Piirongintekijä" melkein säikähti, mutta äkkäsi linnun ja koppasi kainalossa olleen kirveen, jolla heitti linnunlentosuuntaan. Täl-lainen tapahtuma meni äkkiä ohitse. Osku kääntyi polulla ja palasi pyörän-sä luo, mutta unohti ottaa pyörän mu-kaan. Niin "karhu" tallusteli likita-loon jossa henki pihisten kertoi kuin-ka läheltäpiti tilanne metsässä juuri ole. "Kattokaas ny, jumaraut, kun mä olisin saanu sen teeren, niin jos mul olis ollut toinen kirves, se sievä-vartisempi. Ei, kyl mun täytyy mennä Kulmalaan. Hilma pitää kertoa kuin likel teeripaisti oli". Muistelen – kyllä Osku mennälyykisteli seitsemänkilo-metriä ja kertoi tarinansa Hilmalle, joka sitten ymmärsi metsämiehen tus-kan ja antoi lisää evästä uudelle pi-nontekomatkalle, joka saattoi sinä päivänä jäädä tekemättä, koska perä-kylällä kuultiin marjapussikorttien läiskintää.

Kanssaihmiset. Henkilöt. Jokaisella on käsityksensä elämästä. Tässä sano-jen virrassa puhuu yksi, yksi jonka muisti ei kaikkea kata, mutta kuten jo sanoin, en valehtelee tarkoituksella. "Oskuja" heitä on joka kylässä. Käsi-rattaita joilla kulki tavaraa kuin ju-nassa, ei ole muita. Piirongintekijä oli ainutkertainen. Korttipelissä häviäjiä ei ole muita Oskun veroisia. Ja Hil-ma. Ainoansa, kaksi poikaa... "Tom-mottiil planketeil ko mun tarttee toi-meen tulla?!" Ja niiden syväuusteisten poskien kyynelevirta – näet sen kun vesi tippuu räystäältä. Tieto on vaka-vaa. Muistelen, kevytlukemista.

Vähän ennen Joulua 1994. Muistelen. mauri